

*Лектор курсу «Вступ до спеціальності
«Маркетинг»» - PhD Тетяна Завалій
Кафедра менеджменту, бізнесу та
маркетингових технологій*

Тема 1

Вступ до маркетингу: від практики до науки

План лекції

1. Поняття маркетингу
2. Свідчення зародження маркетингу як практики
3. Становлення маркетингу як науки
4. Еволюція маркетингових концепцій (від виробничої до цифрової ери)
5. Основні принципи сучасного маркетингу

1. **Поняття маркетингу**

Напишіть 5 слів/словосполучень, які у вас асоціюються з **маркетингом**

Click to download as image

code 4958 4607

Mentimeter

Напишіть 5 слів/словосполучень, які у вас асоціюються з маркетингом

Enter a word 25

Enter another word 25

Enter another word 25

Enter another word 25

Enter another word 25

Submit

Mentimeter

Напишіть 5 слів/словосполучень, які у вас асоціюються з маркетингом

Enter a word 25

Enter another word 25

Submit

<https://www.menti.com/alzxccwgnwir>

Маркетинг – це про мову

Словниковий запас **(вокабуляр)**

**– це об'єм слів, якими володіє
людина**

Кирило Кір'яков
– CEO і співзасновник «VMK Group»

ІСР

МАФ

Одна з моїх студенток
спочатку працювала
лінкбілдером, а згодом
стала **outreach specialist**

Найпоширеніші
терміни, які
використовуються в
цій сфері

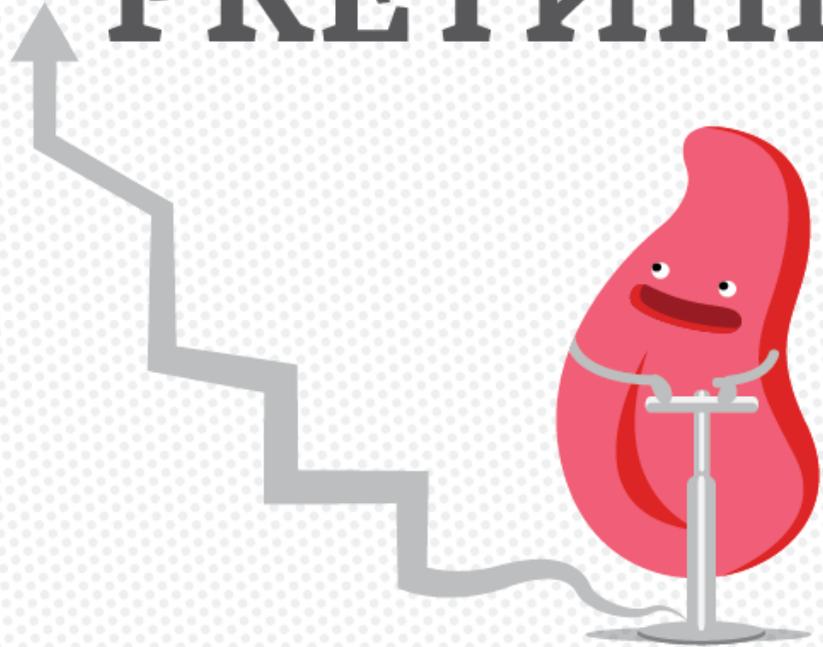
анкор
беклінки
промт
донор
акцептор
лінки
інвойс
гест пост
тулза
індексація
парсинг
ключі
LSI-копірайтинг
мета-теги
Robots.txt

13:51

Як збагачувати **словниковий запас** **маркетолога?**

МАРКЕТИНГ

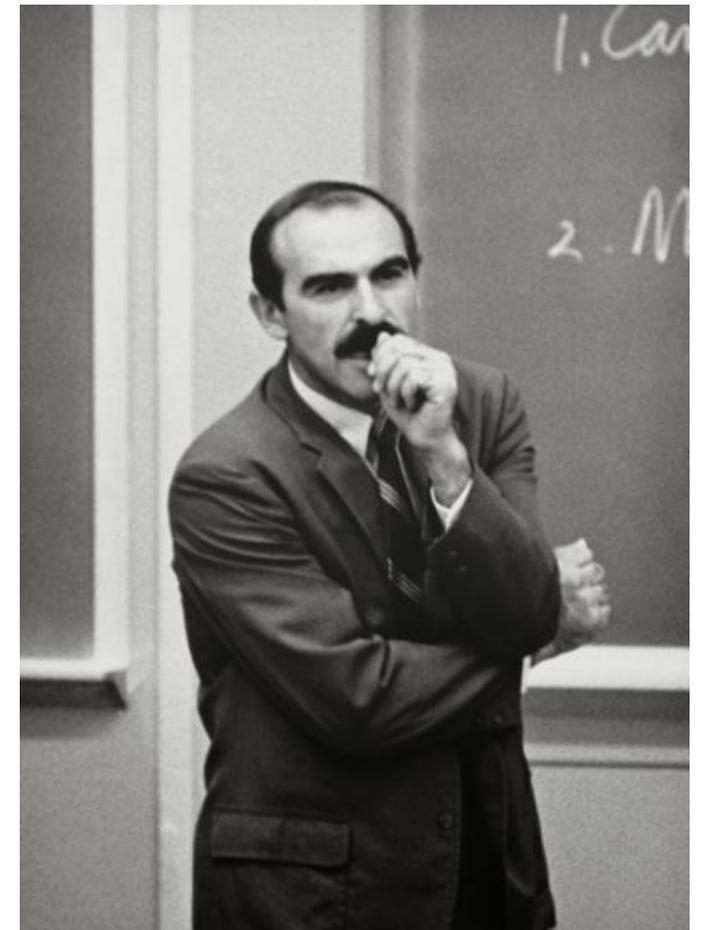
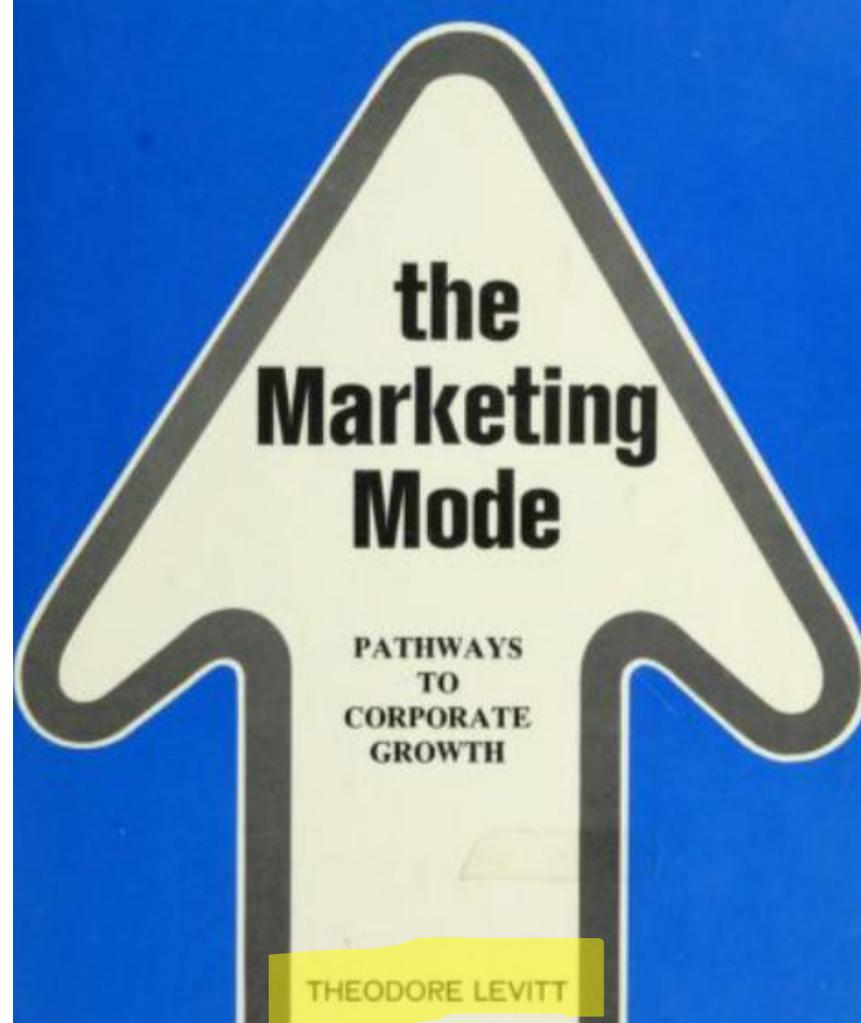

Маркетинг – це діяльність

Маркетинг – це процес управління

**Маркетинг – це надання клієнтам
ТОГО, ЧОГО ВОНИ ХОЧУТЬ**

**Теодор
Левітт**
(1925-2006)

“LAST YEAR 1 million quarter-inch drills were sold,” Leo McGivena once said, “not because people wanted quarter-inch drills but because they wanted quarter-inch holes.”

People don't buy products; they buy the expectation of benefits.

Продавати отвори, а не дрилі

**Маркетинг визначає та
передбачає вимоги клієнтів**

CHARACTERS

WILL

MIKE

ELEVEN

LUCAS

MAX

DUSTIN

JONATHAN

NANCY

ROBIN

ERICA

BILLY

STEVE

JOYCE

KAREN

HOPPER

BRENNER

OWENS

MURRAY

BOB

HOLLY

EDDIE

ARGYLE

KAY

VECNA

– це американський науково-фантастичний серіал про існування паралельного всесвіту, який має п'ять сезонів. Він отримав широку популярність, тож творці вже розробляють спін-офф. Подивитися Stranger Things можна на сервісі Netflix

kinder
Пошуковий термін

кіндер
Пошуковий термін

+ Додайте порівняння

Україна ▾

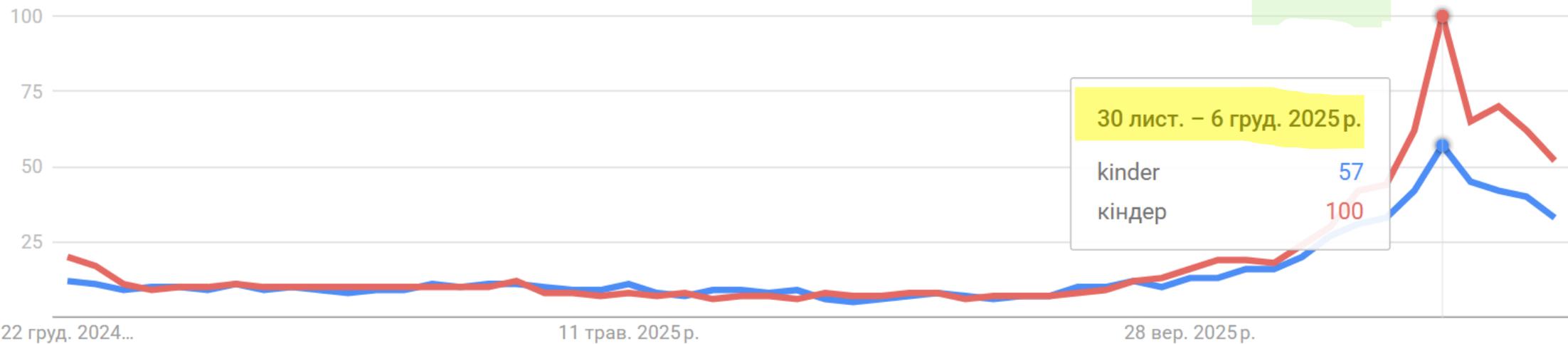
за 12 міс. ▾

Усі категорії ▾

Пошук в Інтернеті ▾

Інтерес із часом ⓘ

Google Trends

Середні показники

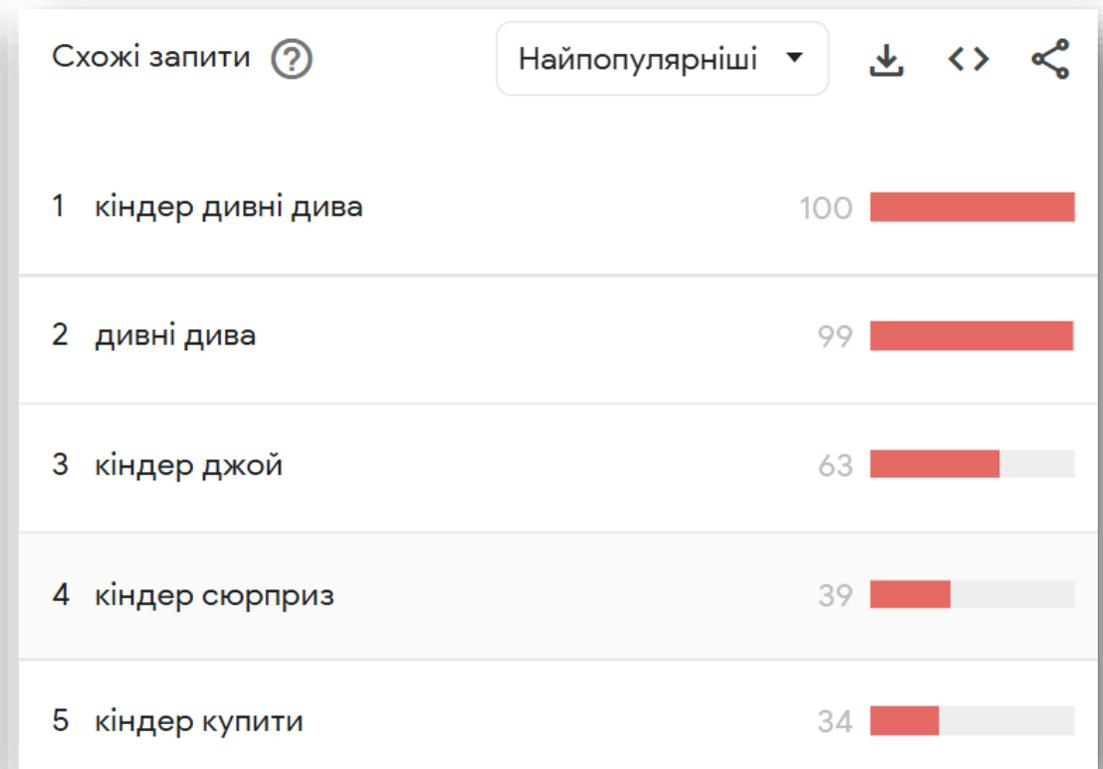
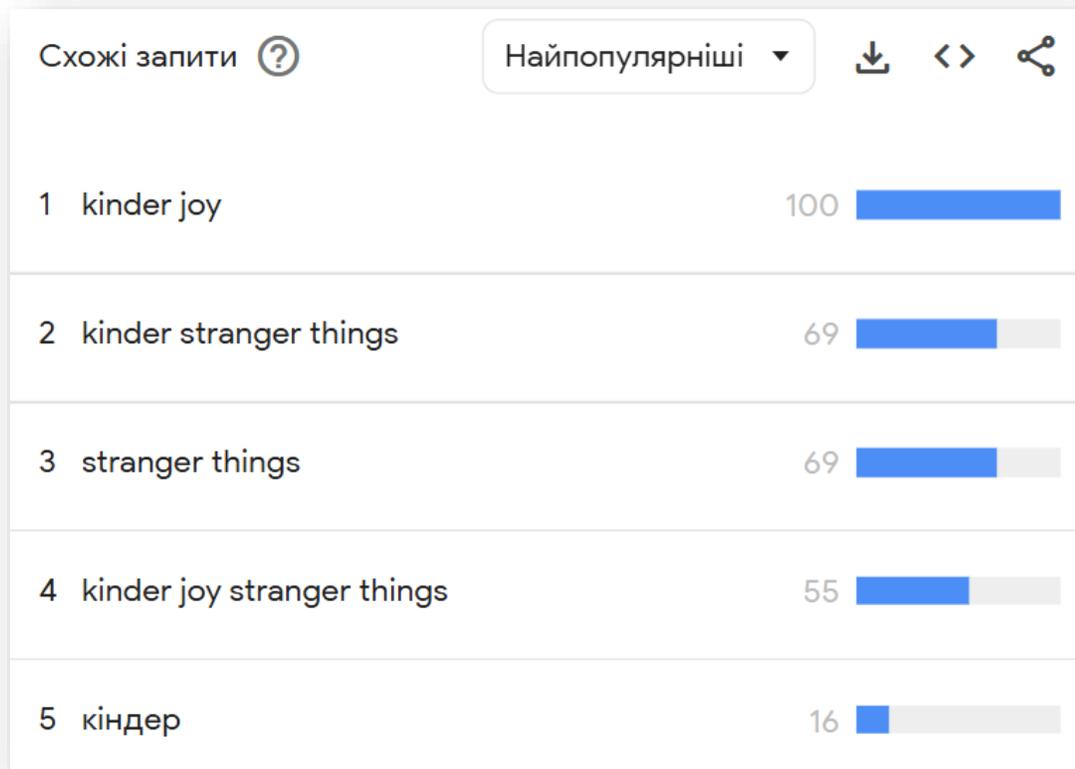
22 груд. 2024...

11 трав. 2025 р.

28 вер. 2025 р.

kinder

кіндер

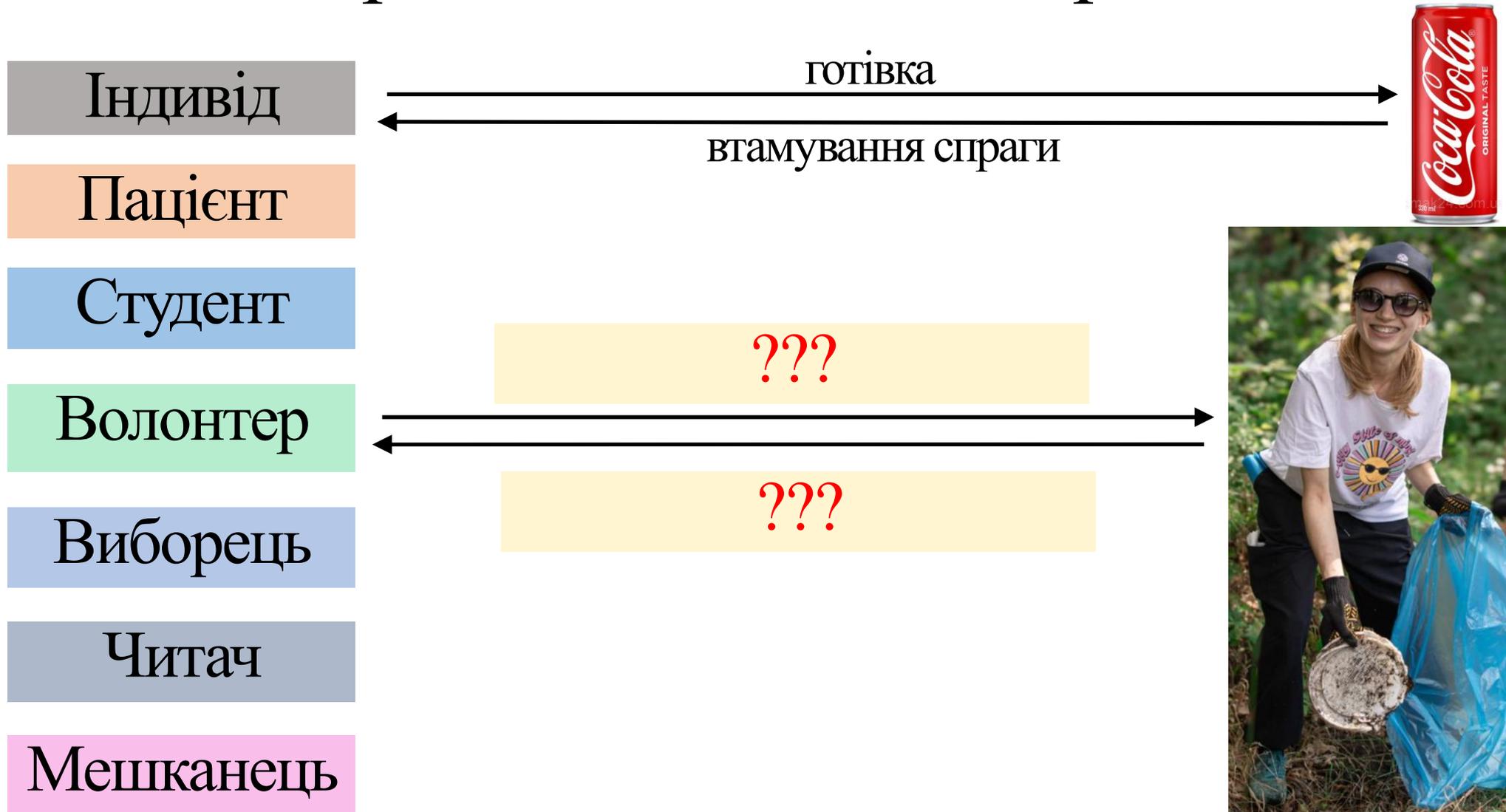

Маркетинг – це про обмін

Приклади обмінних транзакцій

Індивід	Гроші → ← Втамування спраги	The Coca-Cola Company
Пацієнт	Страхові внески → ← Медичне лікування	Приватна лікарня
Студент	Плата за навчання → ← Освіта	Університет
Покупець	Гроші → ← Товар	Крамниця
Клієнт	Абонентна плата → ← Послуги зв'язку	Мобільний оператор
Глядач	Час, увага → ← Розваги, контент	Netflix

Приклади обмінних транзакцій

Маркетинг буває соціальним

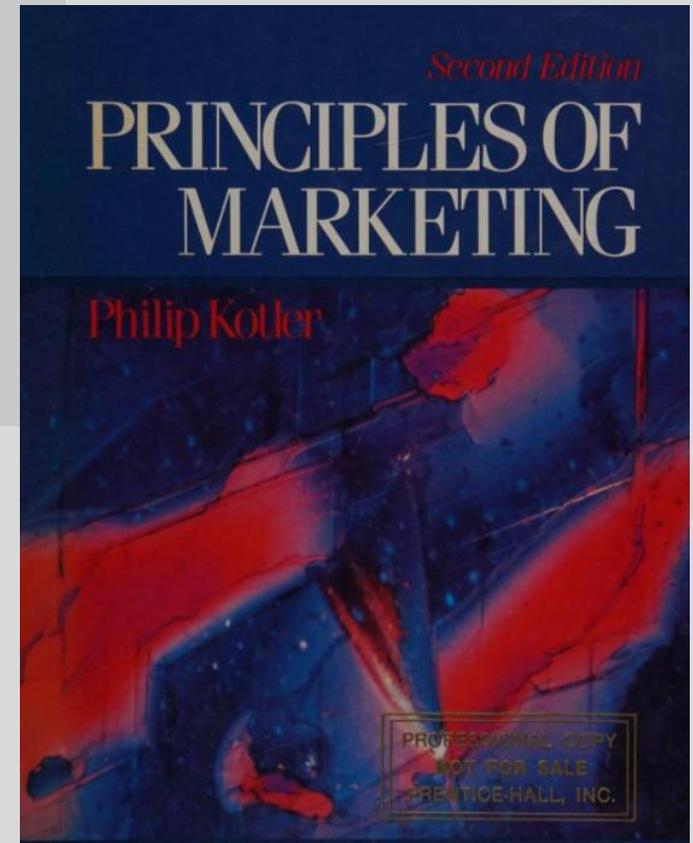
**Маркетинг базується на довірчих
взаєминах**

**Маркетинг – це про виконання
обіцянок**

*За Ф. Котлером
маркетинг – це людська
діяльність, спрямована на
задоволення потреб і
бажань через процеси
обміну*

Marketing is human activity directed at satisfying needs and wants through exchange processes (p. 6).

Kotler, P. (1983). Principles of marketing (2nd ed.). New York: Prentice-Hall, Inc.

2. Свідчення зародження маркетингу як практики

Marketing is an applied science

МАРКЕТИНГ – ЦЕ ПРИКЛАДНА НАУКА

Історію маркетингу поділяють на

Історію

практики маркетингу

з моменту знаходження перших доказів (артефактів) подібних практик

Історію

маркетингової думки

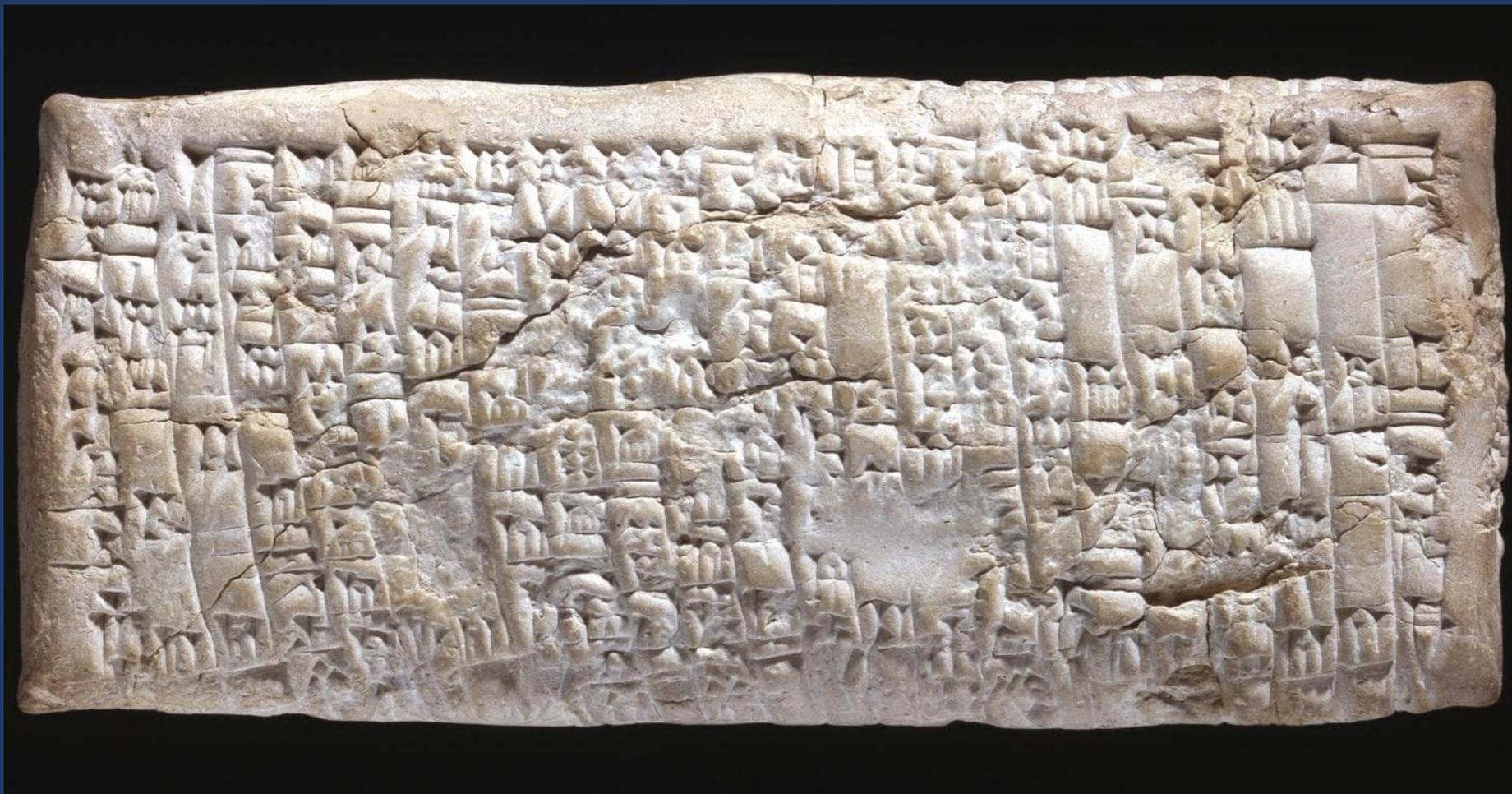
з початку ХХ ст., коли почали формуватися ідеї, концепції маркетингу

Історія практики маркетингу

URL: <https://marketing.museum/marketing-history/>

History of marketing practice

1750 р. до н.е.

Клинописна
глиняна табличка
як форма листа зі
скаргою від
клієнта

(стародавня Месопотамія,
місто Ур, нині територія Іраку)

History of marketing practice

79 р. н. е.

Рекламні оголошення на стіні будівель, які зберіглися завдяки попелу після виверження вулкану Везувій (нині територія Італії)

History of marketing practice

Перша друкована реклама

960-1279 роки нашої ери

Китайський сімейний бізнес, що продає голки, першим використав бронзову друковану форму для виготовлення стандартизованих друкованих постерів для реклами свого бізнесу

History of marketing practice

Внутрішній вигляд Vladislav Hall в Празькому Граді під час щорічного ярмарку

11th Century AD

History of marketing practice

**Петро Аврамович
Потапенко
(1914-1999)**

– український бандурист,
хоровий диригент,
народився в с. Березівка,
на Житомирщині

**Ukraine,
middle 20th
century**

Photo with
advertisement

3. Становлення маркетингу як науки

Історія маркетингової думки

**ТЕОРІЯ
маркетингу**

дослідження
ідей та
концепцій
маркетингу

вивчення шкіл
маркетингової
думки

викладання
дисципліни
маркетингу

**ПРАКТИКА
маркетингу**

History of marketing thought

Edward David Jones
(1870-1944)

University of Michigan

Course «The Distributive and
Regulative Industries of the US»
(1902)

History of marketing thought

Simon Litman
(1873-1965)

University of California

Course «The Technique of Trade
and Commerce»
(1902-1903)

History of marketing thought

Ralph Starr Butler
(1882-1971)

University of Wisconsin

Course «Marketing Methods»
(1910)

History of marketing

```
graph TD; A[History of marketing] --> B[History of marketing practice]; A --> C[History of marketing thought];
```

**History of marketing
practice**

Since ancient times

**History of marketing
thought**

Since early 20th century

4. Еволюція маркетингових концепцій (від виробничої до цифрової ери)

За Ф. Котлером

**Управління
маркетингом**

– це аналіз, планування, реалізація і контроль за проведенням заходів, розрахованих на встановлення, зміцнення і підтримання вигідних обмінів з цільовими покупцями заради досягнення визначених задач підприємства

Управління

маркетингом

*– це управління
попитом*

Концепції управління маркетингом

*Концепція удосконалення
виробництва*

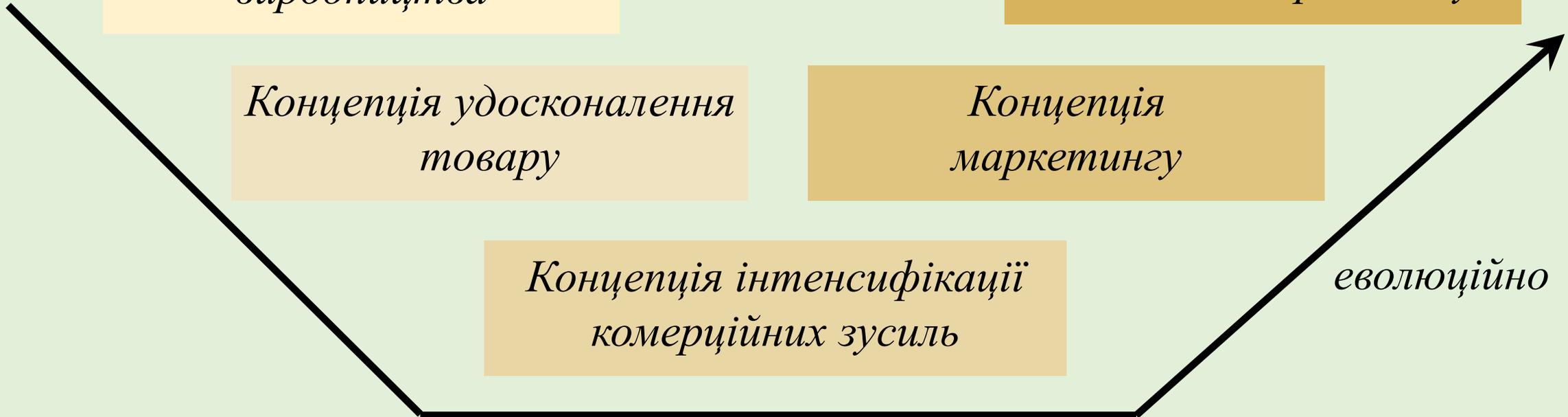
*Концепція соціально-
етичного маркетингу*

*Концепція удосконалення
товару*

*Концепція
маркетингу*

*Концепція інтенсифікації
комерційних зусиль*

еволюційно

Концепції управління маркетингом

Концепція удосконалення виробництва

(англ. The Production Concept)

*Вважається, що споживачі будуть
надавати перевагу
широкодоступним і недорогим
товарам*

*Елементи концепції –
низька ціна і легка/широка доступність
товару*

*Керівники організацій, орієнтованих
на виробництво, концентруються
на досягненні вищої ефективності
виробництва та широкого
охоплення дистрибуції*

Ф. Котлер

Концепція удосконалення виробництва

In 1903, 39-year-old Henry Ford started the Ford Motor Company

**Клієнт зможе отримати автомобіль будь-якого кольору,
за умови, якщо цей колір – чорний (1909 рік)**

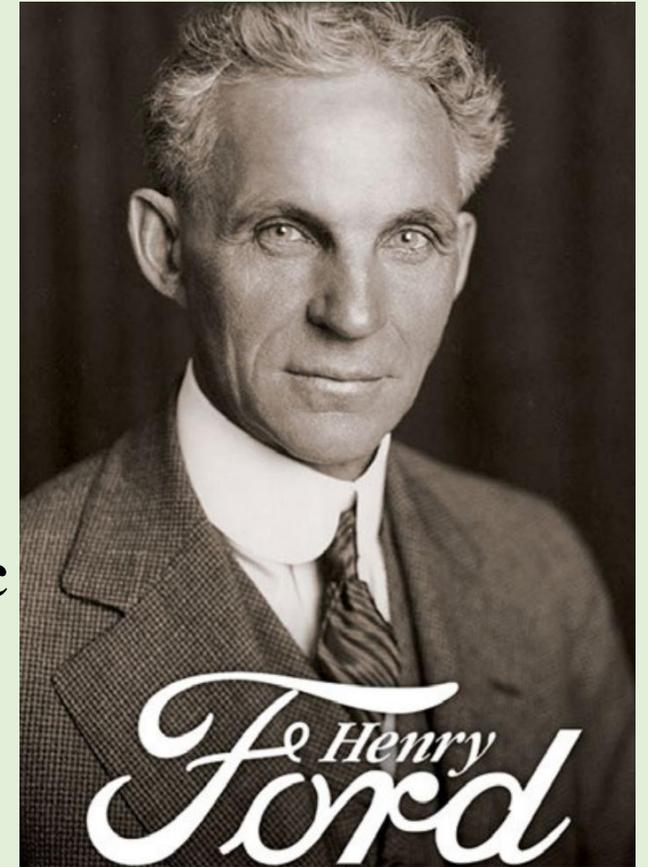
Ford Model T

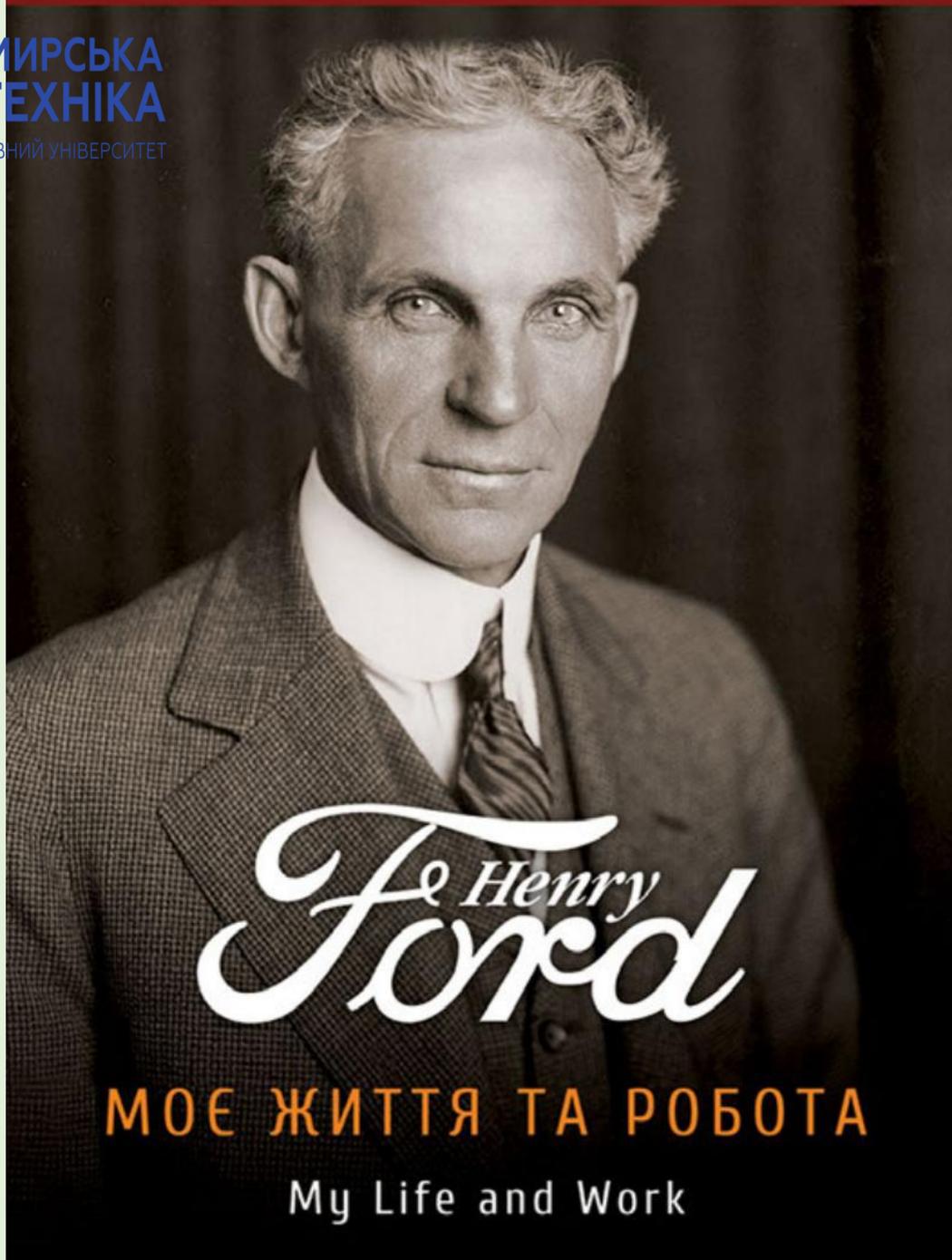
*Any customer can have a car painted in any
colour he wants, as long as it's black*

Автомобіль, як і раніше, вважався
предметом розкоші

Я зроблю автомобіль для мас

Приблизно 1 квітня 1913 року вперше
було проведено експеримент з конвеєром

Концепції управління маркетингом

Концепція удосконалення товару (англ. *The Product Concept*)

Вважається, що споживачі будуть надавати перевагу товарам найвищої якості з найкращими експлуатаційними характеристиками

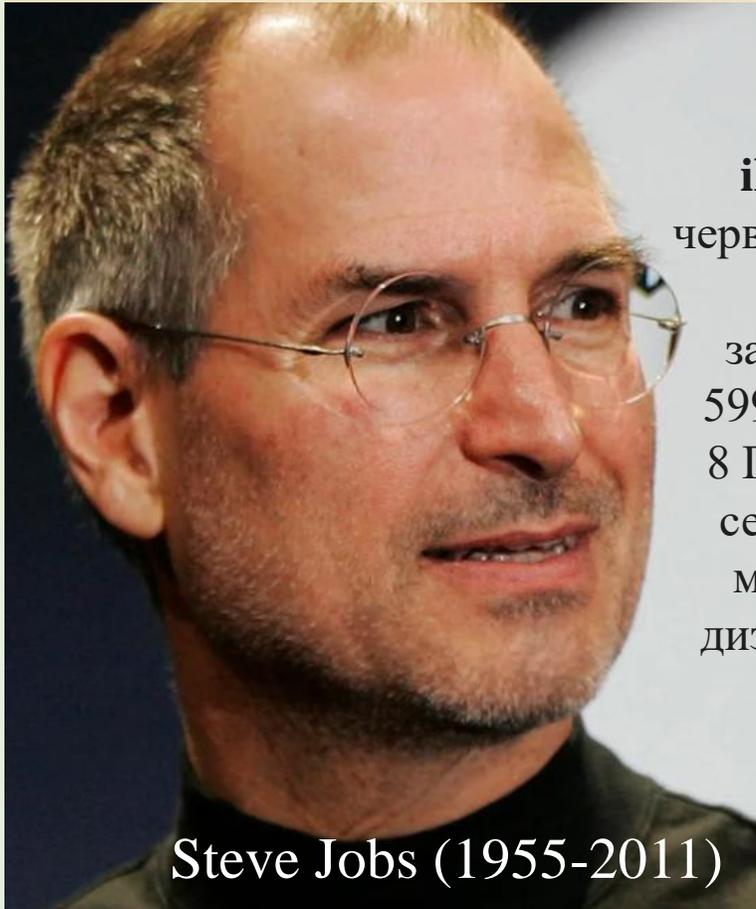
*Елементи концепції –
+ краща якість, інноваційні функції,
продуктивність*

Менеджери в організаціях, орієнтованих на продукт, зосереджують свою енергію на створенні якісних продуктів і вдосконаленні їх з часом

Ф. Котлер

Концепція удосконалення товару

(англ. *The Product Concept*)

Steve Jobs (1955-2011)

У січні 2007 року Стів Джобс представив світові перший **iPhone**, який офіційно вийшов у червні. Цей революційний пристрій за ціною 499 дол.

за модель з 4 ГБ і 599 дол. за версію з 8 ГБ мав 3,5-дюйм. сенсорний екран і мінімалістичний дизайн без фізичної клавіатури

2024: iPhone 16, 16 Plus, 16 Pro i 16 Pro Max

The iPhone evolution * Based on iPhone 5's rumored specs					
	iPhone	iPhone 3G	iPhone 3GS	iPhone 4	iPhone 5
Processor	412 MHz ARM 11	412 MHz ARM 11	600 MHz ARM Cortex A8	A4 1 GHz	A5 1 GHz dual-core
Display	320x480 pixels 3.5-inch	320x480 pixels 3.5-inch	320x480 pixels 3.5-inch	640x960 pixels 3.5-inch Retina	640x960 pixels 4-inch Retina
Connectivity	EDGE 	HSDPA 3.6 Mbps 	HSDPA 7.2 Mbps 	HSPA & EV-DO Rev.A 	HSPA+ & EV-DO Rev.A
Camera	2 MP fixed-focus	2 MP fixed-focus	3.2 MP auto-focus	5 MP auto-focus	8 MP auto-focus
Front camera					
GPS					
Announced	January 9, 2007	June 9, 2008	June 8, 2009	June 7, 2010	October, 2011
# of apps at		~500	50,000	225,000+	500,000+

Концепції управління маркетингом

Концепція інтенсифікації комерційних зусиль (англ. *The Selling Concept*)

Вважається, що споживачі купувати у тих продавців, які будуть докладати чималих зусиль у сфері збуту та стимулювання

*Елементи концепції –
+ агресивні зусилля з продажу та
просування*

Концепція передбачає, що споживачі, якщо їх залишити наодинці, зазвичай не купуватимуть достатньо продукції організації. Тому організація повинна вживати агресивних зусиль з продажу та просування

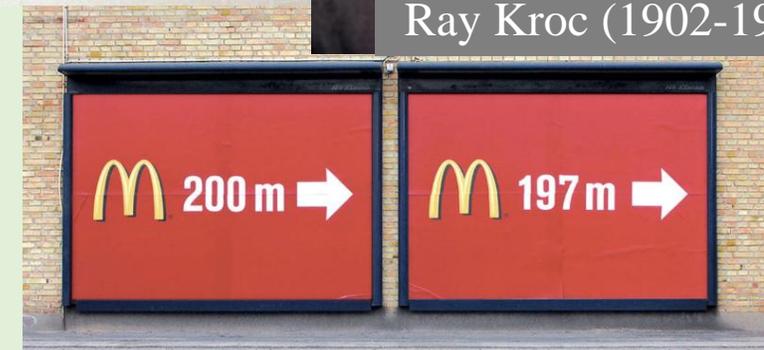
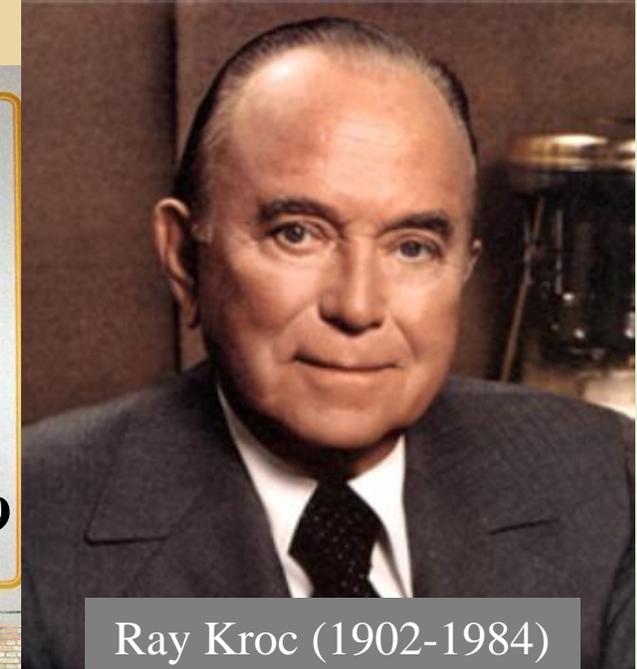
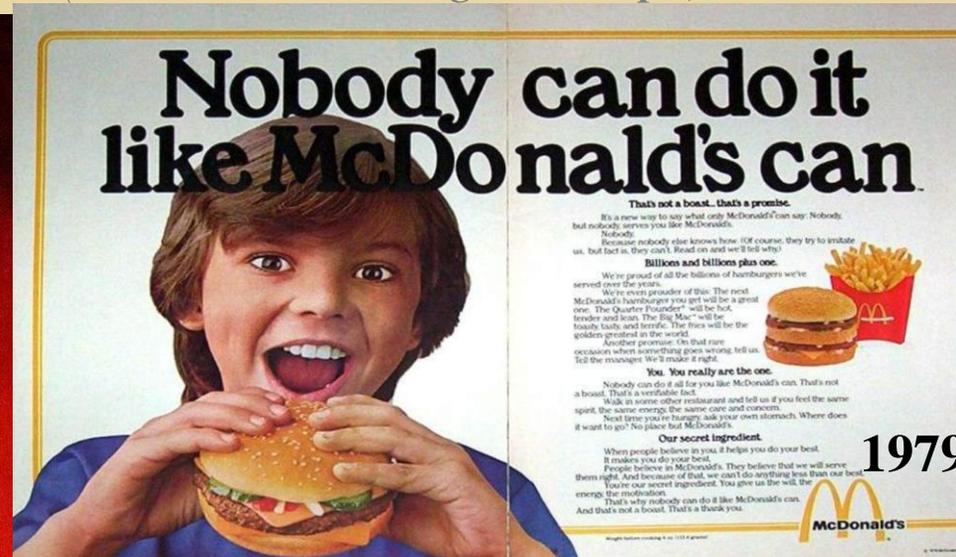
Ф. Котлер

У 1940 р. компанія «Макдональдс»
була заснована братами Річардом (Дік)
і Морісом (Маком) McDonald

У 1954 р. Рей Крок купив права на
франшизу компанії «Макдональдс»

Концепція інтенсифікації комерційних зусиль

(англ. *The Selling Concept*)

Концепції управління маркетингом

Концепція маркетингу

(англ. The Marketing Concept)

Вважається, що споживачі будуть купувати товар, якщо вони будуть задоволені. Споживачі можуть бути задоволені за умови, якщо товари відповідають їхнім потребам і бажанням

Елементи концепції –

*+ цільові ринки, інтегрований маркетинг,
фокус на задоволенні споживача*

Концепція маркетингу стверджує, що ключ до досягнення організаційних цілей полягає у визначенні потреб і бажань цільових ринків і забезпеченні бажаного задоволення ефективніше та оптимальніше, ніж конкуренти

Ф. Котлер

Old logo

New logo

Засновано в 2002 р. в США
(штат Колорадо, м. Брумфілд)

Концепція маркетингу

(англ. *The Marketing Concept*)

Jibbitz™
ПЕРСОНАЛІЗУЙТЕ
 як профі
ОБИРАЙТЕ JIBBITZ™

2006 р. у продажу з'являються джибітси

Концепції управління маркетингом

Концепція соціально-етичного маркетингу

(англ. The Societal Marketing Concept)

Завдання організації полягає у визначенні потреб, бажань та інтересів цільових ринків і в забезпеченні бажаного задоволення ефективніше й оптимальніше, ніж у конкурентів, у спосіб, який зберігає або зміцнює благополуччя споживача і суспільства загалом

Ф. Котлер

Елементи концепції –

*+ захист довгострокових інтересів,
добробуту споживачів і суспільства*

Концепція соціально-етичного маркетингу (англ. *The Societal Marketing Concept*)

COVID-19

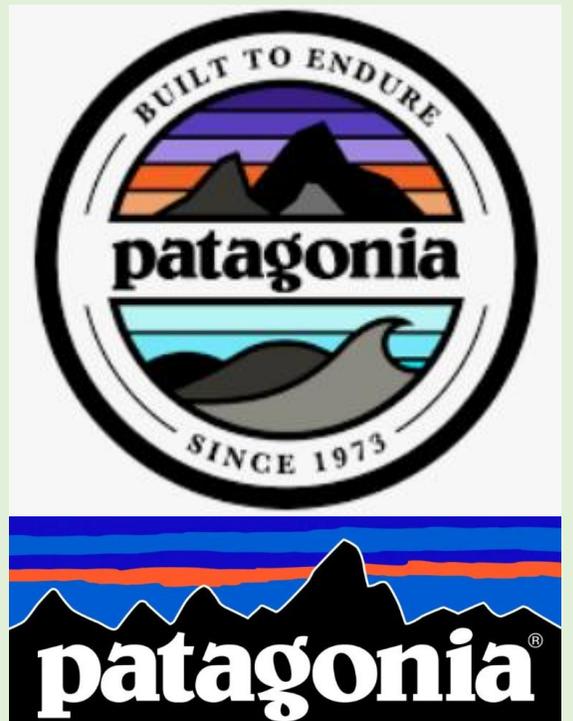

Аутдор-бренд припинив роботу на невизначений термін. У заявці на офіційному сайті зазначено, що Patagonia закриває всі магазини, офіси та онлайн-магазини.

«На фоні поширення COVID-19, який офіційно визнали пандемією, ми приймаємо додаткові заходи безпеки для наших працівників і покупців. Масштаби і вплив вірусу все ще невідомі, тому ми хочемо зробити свій вклад і захистити нашу комунікацію», - говорить у зверненні генеральний директор бренду Розі Маркаріо (14.03.2020, Instagram)

Навіть з екологічними практиками вуглецевий слід від одягу, зображеного в рекламі, набагато вищий, ніж хтось може подумати. Для виробництва практично будь-якого одягу потрібна величезна кількість води та інших енергетичних ресурсів. Ця реклама з гордістю закликає своїх клієнтів не практикувати надмірне споживання

THINK ABOUT IT

На виробництво однієї пари
джинсів витрачається
приблизно 7 тис. л води

THINK ABOUT IT

Такі записки виявили
покупці бренду Zara у
Стамбулі

Концепції управління маркетингом

*Концепція удосконалення
виробництва*

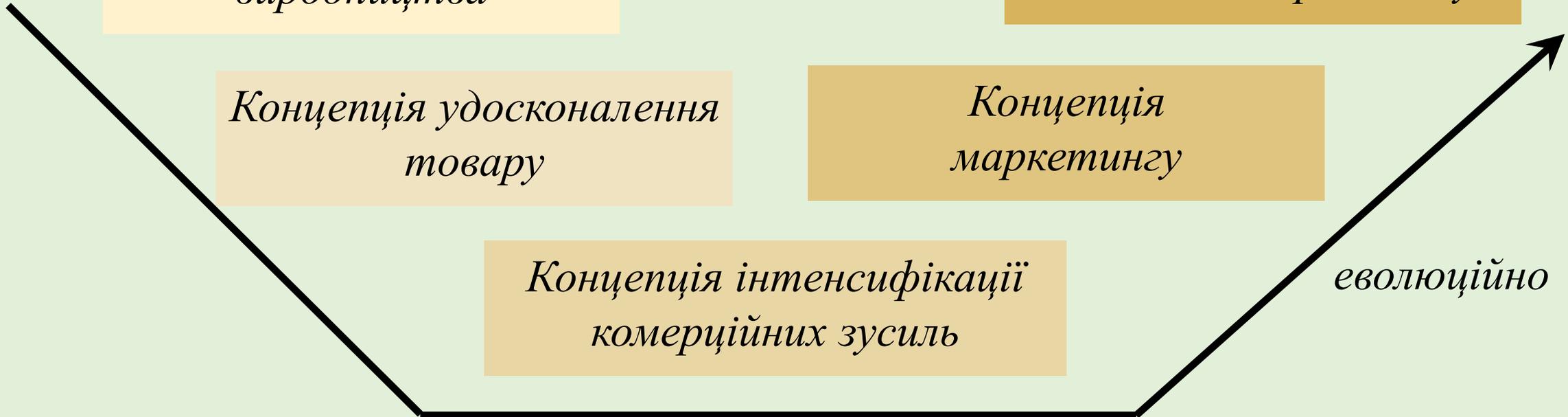
*Концепція соціально-
етичного маркетингу*

*Концепція удосконалення
товару*

*Концепція
маркетингу*

*Концепція інтенсифікації
комерційних зусиль*

еволюційно

5. Основні принципи сучасного маркетингу

Найпоширеніші МІФИ про маркетинг

1. Маркетинг = реклама
2. Маркетинг = збут/продажі
3. Маркетинг – це маніпуляція
4. Маркетинг потрібен тільки великим компаніям
5. Хороший продукт продасть себе сам
6. Маркетинг вимагає величезних бюджетів
7. Маркетолог = креативник / дизайнер
8. Маркетинг не потребує аналітики
9. Соц. мережі = весь цифровий маркетинг
10. Маркетинг дає миттєві результати
11. Маркетинг – це для продажу поганих продуктів

URL:

https://drive.google.com/file/d/1J80TaDpbgr8HW_q5oELu4YtGtsLuMEEW/view

Десять смертних гріхів у маркетингу

1. Компанія недостатньо зосереджена на ринку і недостатньо орієнтована на споживачів.
2. Компанія недостатньо розуміє своїх цільових споживачів.
3. Компанії потрібно краще визначити своїх основних конкурентів і спостерігати за ними.
4. Компанія неналежно управляла відносинами із зацікавленими сторонами.
5. Компанія не вміє знаходити нові можливості.
6. У компанії недосконалий процес маркетингового планування.
7. Компанії потрібно покращити свою товарну і сервісну політику.
8. У компанії недостатньо розвинені навички створення брендів та комунікації.
9. Компанія недостатньо організована, щоб проводити маркетинг ефективно та вміло.
10. Компанія не змогла максимально скористатися технологічними досягненнями.

ЗМІНА ЦІННІСНИХ ПРІОРИТЕТІВ

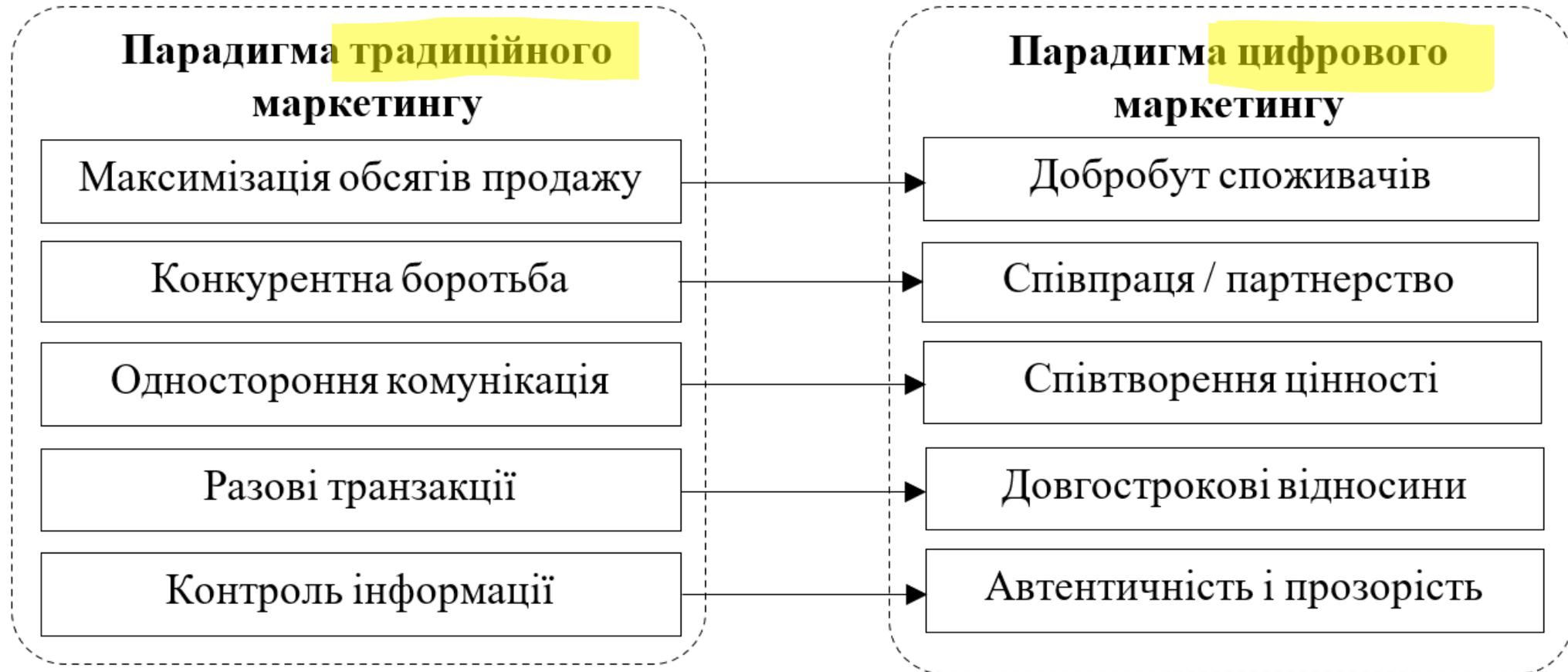

Рис. 1. Зміни у цінностях маркетолога у контексті переходу до нової маркетингової парадигми

ПРИКЛАДИ ГЕШТАЛЬТ-ПЕРЕКЛЮЧЕНЬ

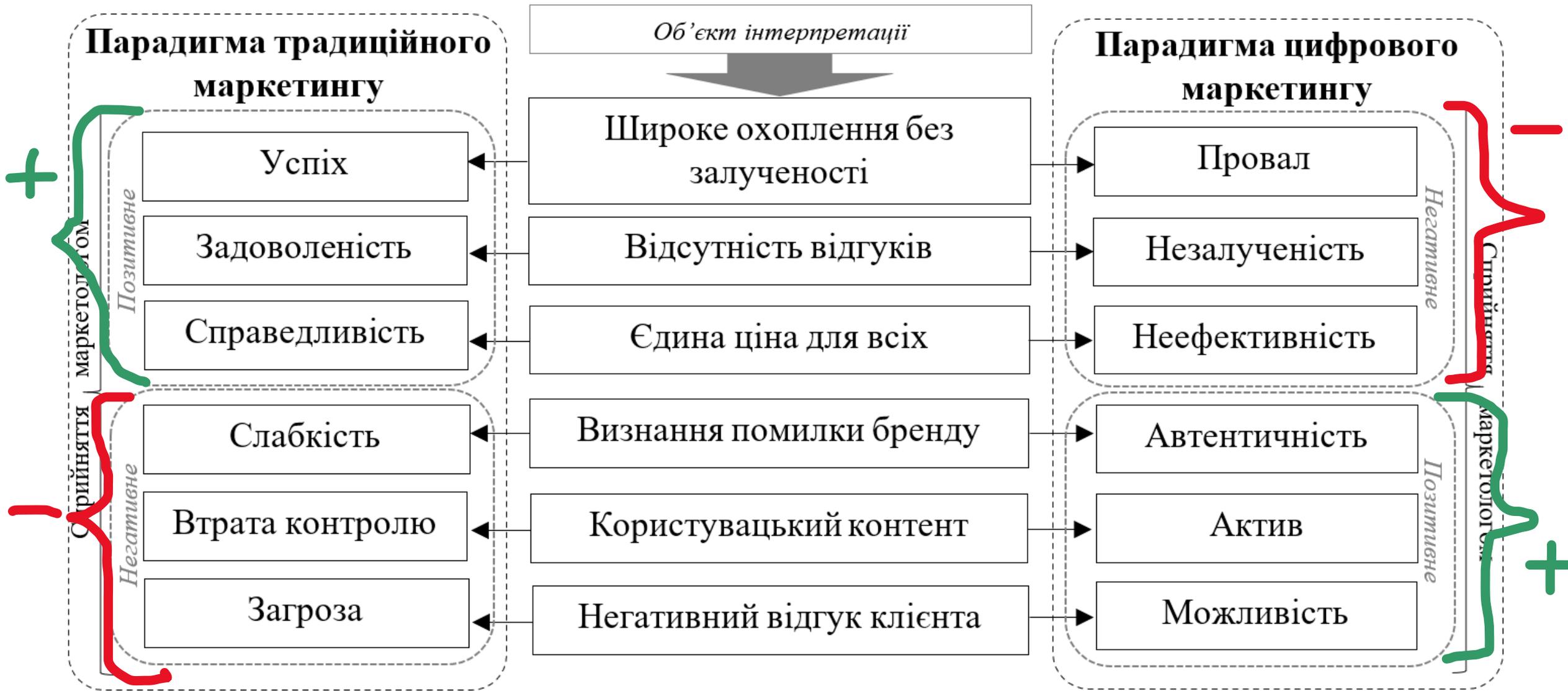

Рис. 2. Гештальт-переключення у контексті переходу до нової маркетингової парадигми

Моє особисте бачення основних принципів сучасного маркетолога

- 1) готовність до змін, гнучкість
- 2) розвиток через 3Д (дослідження, досвід, дані)
- 3) критичне мислення
- 4) обізнаність з останніми трендами на ринку

Дякую за увагу!